

[Aksel Larsen.]

forlanger rigsdagen sammenkaldt til møde med angivelse af dagsorden, må det være fuldt tilstrækkeligt, og derfor har vi under nr. 13 stillet ændringsforslag om, at ordene „to femtedele“ ændres til: „en trediedel“.

Hvad folkeafstemningsparagraffen, § 42, angår, er det efter vor mening en mangel, at man kun taler om love og lovforslag. Hvorfor skal ikke beslutninger kunne komme til folkeafstemning? Må jeg nævne et konkret eksempel: Danmarks tiltrædelse af Atlantpagten. Det skete ikke ved lov, det skete ved en beslutning, men man kan vist godt være enig om, at den beslutning var mere vidtrækkende end adskillige dusin love. Det må dog være rimeligt, at også en sådan beslutning af et mindretal i rigsdagen kan kræves ud til folkeafstemning, og derfor foreslår vi under nr. 14, at der overalt i stk. 1, 3 og 4 efter ordet „lovforslag“ indføjes ordene: „eller en beslutning“.

Jeg beklager meget, at jeg ikke har kunnet få nogen diskussion om dette ændringsforslag i gang; hverken i kommissionen eller i udvalget, men så må jeg jo her anbefale det høje ting at vedtage det. Vi er af den mening, at hvis man vil have folkeafstemning, så skal der være en realitet i den. Vi er af den mening, at hvis man skal kalde vælgerne ud til folkeafstemning, skal man tilstræbe den størst mulige vælgeraktivitet, og det gør man ikke ved en bestemmelse om, at mindst 30 pct. af samtlige vælgere skal være mødt frem og have stemt imod et lovforslag, for at det kan være forkastet. Det er en direkte appel til dovenskaben; man siger til folk: bliv sofavælgere, så sikrer I, at loven bliver gennemført. Vi anser folkeafstemningsparagraffen for at være ingenting værd, hvis 30 pct.s bestemmelsen opretholdes, og foreslår derfor i vort ændringsforslag nr. 15, at denne bestemmelse slettes.

Vi foreslår endvidere, at stk. 5 i § 42 udgår. Stk. 5 siger, at forslag til finanslove, tillægsbevillingslove, midlertidige bevillingslove og en hel bunke andre love ikke kan komme til folkeafstemning. Jeg har overvejet det meget nøje og er kommet til det resultat, at det er ganske urimeligt. Dels tror vi roligt, man kan sende skattelove og bevillingslove ud til folkeafstemning — befolkningen vil ikke have noget imod at betale skat, hvis den kan se, at pengene bliver brugt fornuftigt —, men dels ved vi jo også, at en regering råder over kyndig teknisk og juridisk med-

hjælp og altid er i stand til ved udformningen af et lovforslag og ved udformningen af dets titel at give det udseende af, at det drejer sig om noget helt andet, end det i virkeligheden drejer sig om.

Hvis jeg ikke husker meget fejl, havde vi engang — det var før krigen — her i folketinget et lovforslag om billiggørelse af rugbrød, og jeg så mig nødsaget til ved anden behandling at stille forslag om, at titlen ændredes til forslag til lov om fordyrelse af franskbrød — men det holdt man jo ikke af at skrive i titlen. Det vil altid være let ved et lovforslags udformning at gøre det til i hvert fald et tvivlsspørgsmål, om det falder ind under disse undtagelser fra folkeafstemning eller ikke. Jeg synes, at af denne grund og af alle mulige andre grunde skal man lade dette afsnit udgå, så der ikke findes nogen begrænsning, hvad angår de lovforslag og beslutninger, der kan komme til folkeafstemning.

Jeg opfatter forslaget om at indføre ombudsmandsinstitutionen i Danmark som et forslag om at skaffe en større garanti for borgernes rettigheder i forhold til statsmagten, end de hidtil har haft. Jeg ved godt, at det på nuværende tidspunkt er meget tvivlsomt, hvor stor og god garantien bliver, men jeg tror, der er håb. Jeg beklager imidlertid meget, at man i affattelsen af ombudsmandsparagraffen har gjort denne til en kedelig løfteparagraf, der oven i købet er formuleret, så jeg ikke tror, at nogen lærer i den danske folkeskole vil sige god for den. Jeg ved godt, hvorfor den er formuleret så dårligt; det er ikke blot, fordi den er konciperet af den, der har konciperet den, men også fordi det skal være så uforståeligt som muligt, så at folk ikke er klar over, at her er der kun tale om en ren løfteparagraf, og fremtidig har rigsdagen mulighed for at indføre ombudsmandsinstitutionen, hvis *det* behager rigsdagen, og at afskaffe ombudsmandsinstitutionen, hvis *det* behager rigsdagen.

Så bliver det hele meget lidt værd, og derfor tillader vi os at stille et ændringsforslag under nr. 17, der lyder sådan: „Rigsdagen vælger en eller to personer udenfor rigsdagen til at føre tilsyn med statens civile og militære tjenester samt domstolene. Nærmere regler herfor fastsættes ved lov.“

Så er det utvivlsomt, at vi skal have ombudsmanden, at rigsdagsflertallet ikke kan afskaffe ham igen, og det er at fore-